

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 petič a 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicji beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravništvo: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Fijasko g. Jelačina in SLS

Z velikim pompom sta „Slovenec“ in Jelačinov list razglasila, da se vrši pretežno soboto zvečer v veliki dvorani hotela „Union“ v Ljubljani „manifestacijski shod“, na katerem naj „prestolnica Slovenije“ in njena okolica slovesno protestira proti kandidaturam trgovskih gremijev in obrtnih zvez ter prednjači v boju za klerikalno-komsumarsko volilno akcijo. Tozadevni oklic sta podpisala g. Ivan Jelačin in g. Ivan Ogrin, prvi kot „predsednik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo“ ter kot „predsednik zveze trgovskih gremijev“, drugi pa kot „podpredsednik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo“. Za shod je bilo razdanih nad 5000 vabil. Vabili so osebno številne trgovce, obrtnike in industrijalce iz Ljubljane in okolice, katerih je v volilnem imeniku samo v ljubljanskem mestu nad 2400, v okolici pa sigurno tudi čez 1000. Več tisoč vabil so dobili klerikalni agitatorji od tajništva SLS z naročilom, da priženejo na shod vse, samo ne pristave SDS.

„Manifestacijski shod“ klerikalnih konzurnarjev se je v soboto zvečer res vršil, a g. Jelačin in Ogrin sta kot ekspozantna klerikalne volilne kampanje dožvela mesto „manifestacije“ uničujoč poraz in nesmrten fiasko. Radi praznote v dvorani se je shod lahko otvoril šele pol ure kasneje, prišlo pa je nanj toliko ljudi, da očividci, ki so zborovalce lahko šteli, zatrjujejo, da jih niti 250 ni bilo. „Slovenec“ sicer piše, da jih je bilo „do 500“, kar je sicer najmanj za polovico pretirano, kar pa tudi, če bi bilo res, drugega ne potrjuje kot popoln polom klerikalne komsumarske akcije v Ljubljani. Pomisliti treba tudi, da je bilo na shodu morda le nekaj 150 trgovcev, obrtnikov in industrijalcev, vse ostalo pa so bili rado vedneži in klerikalni agitatorji, ki niso zbornični volili. Današnji Jelačinov list sam izrečno piše: „500 agitatorjev je z navdušenjem poslušalo izvajanje obeh govornikov.“ Mesto da bi manifestiralo 2400 ljubljanskih in 1000 okoliških trgovcev in obrtnikov, se je torej na „manifestacijskem zborovanju“ navduševalo le par sto komsumarskih agitatorjev. Prav veseli nas, da sta tudi „Slovenec“ in Jelačinov list s svojim poročilom sama priznala, da se je od Jelačina in Ogrina napovedana manifestacija izpremenila v polom in fiasko. S tem je pa tudi usoda klerikalne kandidatske liste v Ljubljani in sploh povsod zapечатena. SLS sedaj lahko vidi, da trgovci in obrtniki z vsodolnostjo odklanjajo njeno vmešavanje v Trgovsko in obrtno zbornico. Trgovci in obrtniki so izprevideli grdi volilni manever klerikalcev, ki bi radi s pomočjo Jelačina in raznih priganjencev osvojili navadnejše stanovnovsko-gospodarsko zastopstvo trgovcev in obrtnikov. Tudi oni, ki so bil preje še na Jelačini strani, so ga sedaj, ko je šel med klerikalce in komsumarje, zapustili. Celotno njegovo osebno prijateljstvo, ki znajo ceniti važnost trgovskih organizacij in pomen zbornice za trgovstvo, izjavljajo, da osebno prijateljstvo ne more biti merodajno za stanovsko in gospodarsko tako važno odločitev, kakor so volilne v „Trgovsko zbornico“.

G. Jelačin se je s svojo trmo in strankarsko zagrizenostjo sam ubil. Ako bi bil pameten dovolj, bi lahko njegovo ime stalo na kandidatski listi trgovskih gremijev. On pa je — v pogrešni spekulaciji na pomoč klerikalcev — rajše krenil v tabor komsumarjev, ki so bili in bodo zakleti sovražniki trgovcev. Vse to je končno stvar njegove vesti. Ni pa samo njegova lična zadeva, ako se g. Jelačin poslužuje za klerikalno volilno agitacijo tudi naslovov, ki bi se jih ne smel. Kot sklicatelji klerikalnih volilnih shodov se podpisuje kot predsednik zveze gremijev trgovcev? Proti njemu pa je od 27 gremijev v Sloveniji 24 trgovskih gremijev! Kadar agitirata, se g. Jelačin in Ogrin podpisujeta tudi kot predsednika Zbornice za trgovino, obrt in industrijo,“ dasi bi morala stati ta korporacija visoko nad volilnim bojem in bi njen predsednik ne smel puščati niti sence sledu, da kot predsednik Zbornice zlorablja firmo Zbornice za svojo lastno ali pa strankarsko volilno agitacijo.

Kako vse obsodbe vredno je tozadevno Jelačinovo in Ogrinovo ponašanje, dokazuje tudi sobotni manifestacijski shod v Unionu, kjer je dožvela s klerikalnim in Jelačinovim polomom fiasko tudi avtoriteta zborničnega predsednika. Na ta način dosedaj ni eksponiral Zbornice za trgovino, obrt in industrijo še noben predsednik. Čudno ni, da je ogorčenje proti Jelačinu med trgovstvom vsak dan večje.

Radičev ultimat radikalom

Radič zahteva odstop ministra dr. Nikiča. — Njegovi včerajšnji govori usodepolni za vladu RR. — Vesti o koaliciji z davidovičevci in klerikalci.

— Zagreb, 30. avgusta. Stepan Radič, vodja HSS je imel včeraj stiri velike politične shode, na katerih je govoril skoro izključno o političnih vprašanjih ter o sedanjem položaju v vladi. Radičevi govori so vzbudili živahno odobravanje tisočglavih množic, katerim je to pot govoril od srca. Radičevi govori so vzbudili v vseh hrvatskih političnih krogih največjo senzacijo. Na teh shodih je Radič prvič postavil direktno in jasno ultimativno zahtevo po odstranitvi ministra za šume in rude iz sedanjke koalicijske, ker se sicer ne udeležijo sedanja Društva narodov v Zenevi.

V Bubovu je govoril Stepan Radič samo kratko in odzdravil seljakom, ki so ga prišli pozdraviti. Pri tej priliki je dejal tudi tole:

„Mi smo hoteli urediti Hrvatsko zase, — zakaj bi neki hoteli zajedno s Srbi —, pa ni šlo. Zakaj? Vsa gospodstva nas je izdala. Vi veste, da se v Beogradu ne vpraša, kaj pravijo seljaki, nego kaj pravi gospoda v Zagrebu. Oni so rekli: Mi ne potrebujemo ničesar, vse naj gre v Beograd. Poglavar ne sme sam po svoji pameti deliti podpore poplavljenim krajem in mora čakati na navodila iz Beograda, ki pa tudi ne da denarja. Tako so postopali Madžari, dragi bratje, in so zato tudi na ta način propadli. Jaz pravim Srbom: Ne deajte tako! Propadate vi, pa tudi nam ni dobro. Tisti, ki tičajo narod in ki pri tej priliki vzklika „Mi, Velicanstvu, ne more biti veren kralju, kajti kdor ni veren narodu, ne more biti veren kralju. Kdor gaži narod, ta je hajduk. Kako more biti hajduk veren kralju? Oni se derejo: mi smo za ustavo. Oni so za ustavo na papirju. Vi imate duhovnike in pape. Oni citajo maše, mislijo pa na luknje.“

Na shodu v Klanjcu je Radič med drugim izjavil: Jaz sem odšel v Dalmacijo zato, ker nas je pritisnila Italija. Dokler nismo bili v Beogradu, je Italija izrabila ta položaj in izsilila do 30 pogodb, ki so zanj povoljne, za nas pa škodljive. S temi konvencijami so Italiji na stežaj odprta vrata v našo državo. Dalmacija ni pisana krpa, nego sestavni del večne naše domovine Hrvatske. Čujte, Dalmacije ni mogoče braniti niti z jugoslovensko megljo ali z batinaštvom in radikalno politiko. Dalmacijo lahko obranimo samo z njeno 15stoletno preteklostjo. Vsa bodoča skrb mora biti osredotočena na Dalmacijo. Cela Bosna, cela Hrvatska, Srbija, Vojvodina, Madžarska mora iti v Dalmacijo. Mislim na Solun, na Skader, pa pustiti, da propada obal, je otročje. Naša državna politika ima svoje temelje na Jadranskem morju in na hrvatski obali Jadrana. Dalmacija so pljuča cele države. Treba obnoviti prijateljstvo z Rusijo.

Po kratkem odmoru je nato Stepan Radič krenil v Pregrado, kjer je imel daljši govor, v katerem je med drugim izjavil:

Pašić ne bo več prišel do oblasti. Ako bi prišel, propade naša država. Mi ne bomo dovolili, da pride do oblasti, z drugimi pa ne more sestavljati koalicije. Ves naš narod je za našo težko in mučno politiko. Da jo očuvam, bom ohranil narodni sporazum, dokler bo le.

IZJAVA DR. NINČIČA

— Beograd, 30. avgusta. Minister zunanjih zadev dr. Ninčič je na vprašanje novinarjev, kdaj se bo objavil odgovor bolgarske vlade in ali je bil v tem oziru že izdan kak nalog, odgovoril sledeče:

„Odgovor smo dobili, ali ga ne morem izročiti javnosti, dokler o njem ne poročam predsedniku vlade Uzunoviću. Morda bo potrebno, da se o tem razgovorim tudi s poslaniki Grške in Rumunije.“

KRALJ IN KRALJICA ODPO-TOVALA V DALMACIJO

— Bled, 30. avgusta. Včeraj popoldne ob 2. sta kralj in kraljica z večjim spremstvom in delom kraljeve garde odpotovala z dvornim vlakom preko Ljubljane in Zagreba v Dalmacijo. Ker se nahajal v spremstvu tudi kraljeva garda in ostalo varnostno oboje, se sklepa, da namerava kraljevski par ostati delj časa v Dalmaciji.

— Zagreb, 30. avgusta. Včeraj ob 6.15 sta dospela v Zagreb z dvornim vlakom kralj in kraljica v spremstvu princa Pavla in princezine Olge. Vlak se je ustavil na južnem kolodvoru, kjer je stal 15 minut. — Službenega sprejema ni bilo. Na kolodvoru je pričakoval prihod vlaka namestnik načelnika policije dr. Vragović. Od kraljeve rodbine v Zagrebu ni nihče izstopil. Kralj

mogoče. Jaz pojdem v Zenevo, da branim to državo, toda samo v slučaju, da izpade dr. Nikič iz vlade, ako pa on ostane, ne pojdem. Mi smo hoteli izenačiti davke, toda temu je nasprotoval Nikola Pašić. Zato sem se držal Uzunovića. Jaz se nisem vanj zaljubil. Jaz sem mu mnogo veroval. On je stalno obljubljal, da bo dr. Nikič odšel iz vlade, pa ni držal besede. Ako se ne drži besede, ki je desetkrat dana, potem se izgubi zaupanje. Neki Desnica je prišel in trdi: Vsi radičevci so boljševiki. Dobro, izženite štiri milijone boljševikov iz države. Videli boste, kako bo izgledala država brez ali proti Hrvatom. Toda vsilisce so previsoke, zapori premali in njihove roke prekratke, da bi mogli to izvesti. Med nami vlada en duh. Duh sporazuma ne znači duh pokornosti. Ali — ali imamo izbirati med Stepanom Radičem in dr. Krnjevičem ter med dr. Nikičem in dr. Lončarićem? Kdo od njih bo odšel v Zenevo? Tam se fotografira vsaka država!

Po shodu so vprašali novinarji Stepana Radiča, kdaj pojde v Zenevo, narkar jim je odgovoril, da po vsej priliki sploh ne pojde v Zenevo.

Vtis Radičevih izpadov

— Beograd, 30. avgusta. Govori Stepana Radiča, ki jih je imel tekom včerajšnjega dne v okolici Krapine, so vzbudili v političnih krogih veliko senzacijo, ker ni nihče pričakoval, da bo Radič tik pred odhodom jugoslovenske delegacije v Zenevo stavil vladi tak ultimat. Radič je to pot čisto jasno opozoril min. predsednika Uzunovića, da zahteva odstop ministra za šume in rude dr. Nikiča še tekom tega tedna, ker sicer ne pojde z dr. Krnjevičem v Zenevo. Njegov je, da bi se v slučaju odstopa Stepana Radiča naša delegacija nahajala v mučnem položaju in da bi inozemstvo, zlasti naši nasprotniki izrabili to postopanje Stepana Radiča ter ga komentirali kot znak upora Hrvatov proti državi.

Danes popoldne se je vršila v kabinetu prosvetnega ministra Diše Trifunovića večurna konferenca med predsednikom narodne skupščine, Marko Trifkovičem, prosvetnim ministrom Trifkovičem in bivšim ministrom za vere dr. Vojislavom Janjićem. Na tej konferenci so se voditelji narodno-radikalne stranke bavili z najnovejšim ultimatom. Radičeve stranke.

Tekom popoldneve se ni bilo mogoče razbrati stališča, ki ga bodo zavzeli radikali. Iz radikalnih krogov pa se doznava, da so radikali odločeni prekiniti s sedanjo koalicijo, ker postaja Radič čedalje prednejši in ker treba končno zajeti njegov razmah po Hrvatskem.

Doznava se, da so radikali voditelji obravnavali vprašanje oficijelnih pogajanj s poedinimi skupinami sedanje opozicije v svrhu sestave nove koalicijske vlade narodne soprazuma. Radikali so pripravili nadomestiti Stepana Radiča z davidovičevci, s slovenskimi klerikalci in s hrvatskimi federalisti. Pogajanja s slovenskimi klerikalci vodi biv. posl. v konstituenti dr. Banič, ki se je pred dnevi telefon. razgovarjal z dr. Korošcem. Nova koalicija bi sestajala iz radikalne stranke z dr. Nikičem, nadalje iz Davidovičevih in iz nekaterih skupine dr. Korošca.

lev adjutant general Hadžić se je delj časa razgovarjal z dr. Vragovićem in zeleniškim ravnateljem g. Jovanovićem. Točno ob pol 7. je vlak nadaljeval pot v Dalmacijo. Kakor se doznava, potuje kraljeva dvojica v Kaštel Peterbelovac, kjer se mudi tudi kraljević Peter. Kako dolgo ostane kraljevi par v Dalmaciji in ali se zopet povrne na Bled, ni znano.

Dojavice

„KLJUČ“
najboljše, najtrpežnejše,
zato najcenejše.

Daruite za sokolski Tabor!

Komarjeva nedelja v znamenju zločinov in nesreč

Včerajšnja nedelja beleži več nesreč in zločinov. — 18 letna mladenka rešila utopljenca. — Tragična smrt por. Levonika.

Včeraj je bila znamenita komarjeva nedelja. Ponosni Šiškarji so jo kot zvesti čuvarki starih in poštenih običajev proslavili v veselju in rajanju. Gostili so se povsod z veliko žlico. Svojega cerkvenega patrona sv. Jerneja so častili dopokdne z veliko mašo v mali cerkvi ob glavni cesti. Bilo je zbranih mnogo moških in mladine. Na planoti „Šišenskem razgledu“ pod Šišenskim vrhom so šišenski fantje med mašo po starih običajih streljali z možnarji. Grmelno je kakor v strelskih jarkih. Nabijali so fantje možnarje in jih nato zažigali. Pri tem pa se je dogodila težka nesreča, katere žrtve so postali trije starejši fantje odnosno možje. Pri zažiganju možnarja je nastala eksplozija ter se je možnar razletel. Pri tem so bili poškodovani Alojzij Koprivec, 33letni ključavničar, teško ranjen v desno nogo; 28letni ključavničar France Jerina in 40letni ključavničar Anton Hojnik, ki je dobil praske po rokah. Vse tri so prepeljali takoj z rešilnim avtom v splošno bolnico.

Junaški čin 18 letne mladenke.

Včerajšnji dan je na kopališčih potekel brez nesreče, toda kmalu bi proti koncu se bližajoča kopalna sezona zahtevala novo žrtve. Okoli 16. se je na Ljubljani „Pod Lipicco“ kopala skupina moških, med njimi tudi sofer pošte direktorije Vinko Zupančič. Zupančič je s tremi tovariši plaval proti mestnemu kopališču in je nenadoma zaostal, ne da bi to tovariši opazili. Po Ljubljani sta se v tem trenutku s čonom vozili sestri Med in Berta Starin, hčerki davčnega uradnika. Mlajša je opazila ob pravem času, kako se Zupančič sredi Ljubljane potaplja in njej opozorila svojo sestro. Brez vsakega pomislanja je Med Starinova skočila v vodo in hitela zopatljajočemu se Zupančiču na pomoč. Zupančič je že izginil pod vodo, pa se je čez hip pojavil na površju. Starinova ga je krepko prijelala ter plavala z njim proti obrežju. Z največjim naporom in sama v nevarnosti je privlekla Zupančiča k obrežju, ni ga pa mogla sama izvleči iz vode, ker je Ljubljanka na tistem kraju pri strmem bregu zelo globoka. Zupančičevi tovariši so prihiteli Starinovi na pomoč in potegnili tovariša iz vode. Bil je skoro popolnoma brez zavesti, tako, da so mu morali pomagati z umetnim dihanjem. Spravili so ga na to domov Gdč. Starinova je pri vseh kopalcih našla iskreno priznanje in zahvalo. Bil je v resnici junaki čin 18letne mladenke.

Smrtna nesreča.

Sinoči okoli 10. ure se na cesti Med St. Vidom in Vižmarji pripetila težka nesreča, ki je zahtevala življenje administrativnega poročnika Julija Levonika. Vest o nesreči se je danes bliskoma raznesla po Ljubljani. Razširila se so razne govorice. O nesreči smo izvedeli tekom popoldneve sledeče podrobnosti:

Komendant vozaškega eskadrona kapetan Stojelović je posodil poročniku Juriju Levoniku svojo kočijo, da se je peljal v St. Vid k sorodnikom. Na kozlu je sedel vojak Janez Horvat. Okoli 10. ure zvečer se je voz, v katerem sta sedela Levonik in njegova soproga, vrčal iz St. Vida proti Ljubljani. Med St. Vidom in Vižmarji se je konj menda vsled udarca z bičem nenadoma splašal, se vzpel kvišku in pri tem z zadajimi nogami udaril ob oje, kar ga je bržkone še bolj splašalo. Pognal se je v divji beg. Vojak je skušal konja zadržati, toda predno mu je to uspelo, se je voz prevrnil in pokopal pod seboj oba zakonca. Poročnik Levonik je padel tako nesrečno na glavo, da si je zlomil tilnik, njegova žena pa je dobila le lažjo poškodbo na glavi. Na kozlu sedel vojak Horvat, ki je skušal konja na vse moči ustaviti, je ostal nepoškodovan. Okoli voza se je kmalu zbralo več ljudi, ki so ponesrečenca potegnili izpod prevrnjenega voza ter jim nudili prvo pomoč. Poročnik Levonik je imel teške poškodbe po vsem životu in na glavi ter je bil pogled nanj naravnost grozen. Naložili so ga na neki zasebni avto, ki je slučajno privozil po cesti ter ga prepeljal v ljubljansko garnizijsko bolnico, kjer pa je kmalu nato podlegel poškodbam. Žena, ki je dobila zgolj poškodbe lažjega značaja, je ostala v domači oskrbi. Tragična nesrečna še razmeroma mladega poročnika je povsod vzbudila splošno sočutje.

Po neki drugi verziji, je bil vzrok nesreče bajle sledeči: Ko se je voz z Levonikovo vračal proti mestu, je v St. Vidu skočila pred konja neka belo oblečena ženska. Konj se je tega ustrašil ter se pognal v divji beg, pri čemur se je voz prevrnil. Nesreča se je primerila nekje med St. Vidom in Vižmarji, kakor zatrjujejo, v bližini gostilne hišna št. 74.

Pokojni Jurij Levonik je bil rodom Slovenec in star okoli 35 let. Doma je bil s Stajarskega.

Lepa Ivanka Novak ni praznovala komarjeve nedelje doma, marveč je priredila avtomobilski izlet s svojim znancem. Na glavni cesti pri Trojanah se je avtomobil prevrnil in je Ivanka Novak, 26-letna uradnica pri OUZD v Ljubljani, tako nesrečno padla iz avtomobila, da je dobila težje poškodbe po vsem telesu. Z avtomobilom so jo prepeljali okoli 16. v Ljubljano v splošno žensko bolnico. O nesreči gdnca Novak ne moremo dati daljših pojasnil. Baje je napravila šoferski izpit in je najbrže sama šofirala.

Vlomilec odnesel za 7000 Din zlatnine.

Včerajšnja nedelja ni bila ne samo Komarjeva nedelja veselja in gostije, ne samo nedelja raznih avtomobilskih in drugih nesreč, marveč tudi nedelja za vlomilce in tatove. Na več krajih mesta je bilo izvršenih več tatvin in vlovov. Drzen vlom je izvršil neki precej eleganten možkar v stanovanje občinskega tajnika v Trbovljah Mateja Arneja, ki stanuje na Kongresnem trgu št. 15 v Bleiweisovi hiši v bližini nunske cerkve. Matej Arneja je vlom zapazil okoli 18. ko se je vračal s sprehoda. Vlomilec je moral biti najbrže na preži, da je gledal, kdaj se Arnejevi odpravijo iz stanovanja, narkar je nemoteno vstopil. Uprli korakov in neženirano je vstopil skozi glavna vrata ter posegel po vitruhinu in odprl stanovanjska vrata. Svoj posel je vlomilec opravil med 15.30 in 18. uro. V spalnici se ni mnogo oziral, z diletom je odprl vrata omare, kjer je bila shranjena razna zlatnina in srebrnina. Pobasal je malo skatlico, v kateri so bili zlati prstani, zlate ure, srebrne ure in druge ženske dragocenosti. Vlomilec nato ni mnogo stikal okrog, ker je pustil nedotaknjeno tri dolge srebrne ovratne veržice in eno zapesno žensko uro. Celokupno je vlomilec odnesel zlatnine in srebrnine za 7000 dinarjev. Vlomilec je nato izginil brez sledu, po tleh je še vrzel Arnejeve ključke od blagajne občinske pisarne v Trbovljah, ker se je prepiral, da jih ne more nikjer vporabiti. Vlomilec se sicer trdno nadeja, da ga ne bodo izsledili, toda neka gospa, stanujoča v isti hiši, ga je opazovala in videla, kako je šel v vežo in kdaj je zapustil hišo.

Neznat tat se je splazil v stanovanje Ivana Slapničarja za Bežigradom ter odnesel gotovine 200 dinarjev. Neki tat je odpeljal kočavo Josipu Škerliju na Viču ročni voziček, vreden 750 dinarjev.

Težka avtomobilska nesreča na Viču

Danes popoldne se je na Viču na glavni cesti pripetila težka avtomobilska nesreča, ki je zahtevala življenje mlade deklice. Okoli 10.43 popoldne je privozil iz Brezovice proti Ljubljani avtomobil posestnika in tovarnarja Filipa Kopača iz Zirov. V bližini viške policijske stražnice, kjer je cesta prilično osem metrov široka, je Kopač avtomobil skušal prvič prehiteti nekega voznika, vozečega pravilno po desni strani proti Ljubljani. Na nasprotni levi strani sta vozila v smeri proti Vrhniki neki avtomobil in za njim pa neki voz. Krizali so se tik pred stražnico, ko pa je Kopač prehitel voznika pred njim, takoj nato zopet okrenil na desno, je hotela nesreča, da se baš v tem trenutku tekla preko ceste sedemletna Marica Kržman, čevljarjeva hčerka, vodeča za roko dveletnega sinčka tatpenika Ivana Saje. Kopač ni mogel več avtomobila ustaviti in avto je oba otroka podrl na tla in povozil. Desno kolo je šlo Marici čez glavo in ji prebilo črepanjo tako, da so ji izstopili možgani. Deklica je bila takoj mrtva. Deček je prišel tudi pod kolo in je bil občutno poškodovan na glavi in levi roki.

Nesrečo je opazil spuščajči višji stražnik, ki je takoj dal kopaču znamenje, da mora ustaviti avto. Težko ranjen deček je bil naložen na avtomobil in prepeljan v bolnico. Njegovo stanje je precej resno. Upati je, da ostane pri življenju.

Na lice mesta je takoj odšla policijska komisija, obstoječa iz dežurnega uradnika dr. Fakina in policijskega zdravnika dr. Avramovića, ki je konstatiral nastop smrti. Na odredbo dr. Avramovića je bilo truplo deklice prenešeno v mrtvašnico na Viču.

Borzna poročila.

INOZEMSKA BORZE.
Curih: Beograd 9.125, Pariz 14.8875, Milan 16.775, London 25.135, Newyork 517.875, Praga 15.35, Dunaj 73.15.
Trst: Beograd 54.25—54.75, Pariz 88.90—89.50, London 149.85—150.25, Newyork 30.85—31, Praga 91.25—91.75, Curih 595—598, Dunaj 435—438.

Iz samega žita ne morete kuhati kave.

Dober in krepak okus dobite šele, ako upotrebite

Pravi Franckov kavni pridatek.

Pijača s Prvim Franckom vas zamore stalno zadovoljevali.
K zrnati kavi na vsak način spada Pravi Franck.

Veikica defraudacija pri mariborski kolodvorski pošti

Poštni sluga Marko Šoštar poveril 125.484 Din. — Izdajal se je za koroškega begunca, pa je že kaznovan avstr. defraudant.

Maribor, 30. avgusta 1926.

V soboto zvečer je mariborska policija slučajno prišla na sled veliki defraudaciji pri mariborski kolodvorski pošti. Poštni sluga Marko Šoštar, ki je bil šele nedavno nastavljen, je poveril vrednostno pošiljko, v kateri se je nahajalo 125.484 Din. Poštna uprava je pošiljko sicer že pogrešala ter uvedla na skrivnem preiskavo, vendar pa je policija slučajno še prej izsledila defraudanta, ne da bi bila o tem obveščena od poštne uprave.

Poštni sluga Šoštar je že več dni popival in razmetaval denar na debelo. Opazalo se je, da se je v veselju družbi vozil s kočijo po mestu in okolici in razmetaval tisočake. Policija je postala pozorna ter je začela na tistem poizvedovati o izvoru tega nenadnega bogastva. Ljudje, ki so Šoštarja poznali, so pripovedovali, da ima v svojem stanovanju cel kovček denarja. Policija je sprva mislila, da gre morda za razpečevanje falzifikatov in je se v soboto zvečer napravila na njegovem stanovanju hišno preiskavo. V Šoštarjevi odtodnosti — on je zopet popival — so policijski organi preiskali njegovo stanovanje in našli v nekem kovčku poštne vrednostni paket. Paket je bil na več krajih raztrgan, pečati odlučeni, manjkali pa so tudi vsi poštni znaki (pečati, plombe, itd.). V paketu je našla policija še 99 bankovcev po 1000 Din, 112 komadov po 100 Din in 13 Din drobiža. Iz denarnega seznama, ki je bil še v vreči, je razvidno, da je vsebovala pošiljka 125 tisoč 484 Din. Pošiljko je oddala dne 21. julija praška filijalka »Allgemeiner Bankverein« ter je bila namenjena na zagrebško filijalko jugoslovenske Narodne banke.

Na podlagi te ugotovitve je začela policija takoj preiskovati zadevo. Policijski organi so bili razposlani na vse strani, da izsledijo Šoštarja. Šele ob 11. uri ponoči se je pripeljal z izvoščkom v družbi dveh drugih gospodov iz okolice, kjer je popival. Vsi trije so bili točno pijani. Ustavili so se na dvorišču neke gostilne, kjer jih je izsledil policijski detektiv ter dal po stražniku vse tri aretirati. Bili pa so tako vinjeni, da jih niso mogli niti zadržati, marveč so morali vse tri oddati v policijske zapore. Šele v nedeljo dopoldne so se toliko streznili, da so zamogli jasno misliti in odgovorjati na vprašanja.

Šoštar je takoj pri prvem zaslišanju priznal defraudacijo ter opisal tudi svojo preteklost, ki je zelo burna in ki ga že v naprej onesposoblja za državno službo. Šoštar je rodom iz Koroške. Bil je po prevratu nastavljen kot poštni sluga pri poštne uprave v Mossburgu pri Beljaku. Tam je lansko leto poveril 90 milijonov avstrijskih kron ter bil zato od sodišča v Beljaku obsojen na tri mesece težke ječe. Kazni pa ni odsedel, temveč je pobegnil v Jugoslavijo.

Prišel je v Maribor ter se tukaj izdajal za koroškega begunca. Nekaj časa je iskal privatne službe, pozneje pa se je ojačal in šel osebnostno k poštni direkciji v Ljubljano, kjer se je predstavil kot koroški begunec, ki so ga Avstriji baje radi narodnosti preganjali in ga končno spravili celo ob službo. Pripovedoval je tudi, da je vojni invalid. Poštna direkcija se ga je res usmili in ga nastavila kot slugo pri kolodvorski pošti v Mariboru. Bil je pri takozvanem oddel-

ku za izmenjavo inozemske pošte. Skupno z uradnico je sortirjal iz Avstrije došle pošiljke za tuzemstvo. Pregledoval je pošiljke ter jih spravil v določene vreče.

To delo je opravljal tudi dne 26. julija popoldne. Med pošiljkami je bila tudi vrednostna vreča praškega »Bankverein«, ki bi jo bil moral po nalogu uradnice spraviti v vrečo za Zagreb. Mesto v vrečo pa jo je vtaknil pod svoj suknjič in jo odnesel domov. Uradnica, ki je bila zaposlena baš v tem trenutku s pregledovanjem neke druge pošiljke, tega seveda ni opazila. Zvedela je za tatvino šele, ko je bila v preiskavi s strani poštne direkcije zaslišana in ko je sum padel na njo. Ko je izvršil tatvino, se ni niti zavedal, da je napravil tako velikanski plen. Šele doma je zapazil, da se nahaja v pošiljki nad četrt milijona dinarjev. Do svoje aretacije je zapravil 15.271 dinarjev, ostanek pa je policija zaplenila. Ostala dva reiranca sta slučajno prišla v njegovo družbo. Izpovedala sta, da je skupno z njima zapravil v soboto zvečer okrog 500 Din. Izdajal se je za veleposesnika, kar sta mu verjela, ker je imel polno listino denarja.

O zadevi je bila takoj obveščena poštna direkcija v Ljubljani, ki je še v soboto ponoči odposlala svojega komisarja, dr. Malenška, ki je Šoštarja tekom včerajšnje nedelje zaslišal. Šoštar je bil že včeraj popoldne izročen okrognemu sodišču v Mariboru, ki bo uvedel zoper njega kazensko postopanje.

Marsikomu se bo zdelo čudno, kako je mogla poštna direkcija takega človeka nastaviti na tako odgovorno mesto. Kakor se nam zdi, je znal Šoštar svoje trpljenje in preganjanje slikati v tako živih barvah, da mu je moral vsakdo verjeti. Dokumentov seveda ni imel nobenih, češ, da so mu jih Avstriji »uničili«. V službi je bil spreten ter si je znal v kratkem času pridobiti zaupanje svojih predstojnikov, ki si pač niso mislili, da bo njihovo zaupljivost na tako grd način zlorabil.

Pošiljko je poštno ravnateljstvo na urgenco pošiljateljica pogrešalo že 28. julija in uvedlo preiskavo, ki pa se je seveda zavlekla, ker je bilo treba pre-

iskati vse okolnosti in dognati, kje je pošiljka sploh zmanjkala. Pošiljka je bila za polno vsoto zavarovana. Ker je policija pretežno večino poverljivega denarja zaplenila, bo morala poštna uprava povrniti samo manjkajoči znesek. Slučaj pa ponovno dokazuje, da je za mariborsko kolodvorsko in tranzitno pošto potrebno primerno poslopje. Sedanjí prostori so tako tesni, da je po več oddelkov stlačenih v majhne, temne prostore, kjer imajo ljudje Šoštarjevega kova pač lahek posel.

Stanovanjsko vprašanje

Veljavnost sedanjega stanovanjskega vprašanja potoče s koncem oktobra in zato stopa stanovanjsko vprašanje zopet v ospredje. Iako hišni posestniki, kakor stanovanjski najemniki so že pričeli obsežnejše akcije, da uveljavijo svoje interese, ki pa so popolnoma diametralni in bo težko najti srednjo pot, ki bi obe stranki zadovoljevala.

Dejstvo je, da se stanovanjska beda v letosnjem letu ni prav nič zmanjšala, pač pa po večjih industrijskih centrih dosegla vrhunec, zlasti tam, kjer je gradbena delavnost popolnoma poivala. V Ljubljani, v Mariboru in drugih večjih mestih je pomanjkanja stanovanj od dne do dne občutnejše. Vse kaže, da leži uspešna rešitev stanovanjskega vprašanja samo v gradbi novih stanovanj in tu bo morala poleg občin storiti svojo dolžnost končno tudi država. Edino v tej točki se obe nasprotni stranki, i hišni posestniki i stanovanjski najemniki strinjata, v ostalem pa so stališča glede podaljšanja stanovanjske zaštite povsem nasprotna. Hišni posestniki z vsvo veličenico zahtevajo popolno ukinitve in prosto razpolaganje, dočim stanovanjski najemniki z enako upravičenostjo kažejo na socialne posledice popolne ukinitve stanovanjske zaštite. Eni in drugi navajajo v utemeljitev svojega stališča tehte in uvaževanja vredne razloge ter si prizadevajo o tem prepričati merodajne faktorje. Dosedanje izkušnje kažejo, da najdejo hišni posestniki več razumevanja. To pa je predvsem posledica boljše organizacije, ki pri stanovanjskih najemnikih izven Slovenije zelo hira in sele v zadnjem trenutku stopi na plan, ko je navadno že prepozno. Izgleda pa, da je tokrat ta pogreška odstranjena. Kakor poročajo beograjski listi, je posebna deputacija stanovanjskih najemnikov te dni posetila ministra za socialno politi-

ko in razne poslanske klube ter jim predložila svoje zahteve.

V interesu obeh strank je, da se stanovanjsko vprašanje pred sprejetjem novega zakona temeljito razčisti, da ne bodo zopet izšle polovičarske odredbe, ki povzročajo nešteto nepotrebnih sporov in povzročajo še večja nasprotstva med hišnimi posestniki in njihovimi najemniki. Bilo bi umestno, da bi se skušal najti nekak sporazum med obema strankama, vsaj v onih točkah, k obsegajo skupne zahteve in ki bi jih obe stranki lahko nato skupno z večjim uspehom iznesli na merodajnem mestu. Pomirjenje med obema interesentoma bi značilno pač največji pritisk na vlado in skupščino, ki bi potem ne mogli več izigravati ene stranke proti drugi ter bi bila država končno prisiljena, da tudi ona stori svojo dolžnost in zgradi potrebna poslopja za svoje urade in vsaj deloma tudi za svoje uradništvo. Dokler si bosta obe zainteresirani stranki stali v popolnoma nasprotnih taborih, se bo država dosledno izogibala svojim nalogam in stanovanjske bede ne bo nikoli konec.

K čisti obleki
rabite čisto obutev

Moški 99' - Zenski 65'

Otroški 49'

Bata

K beli obleki
kupite belo obutev

Moški 99' - Zenski 65'

Otroški 49'

Bata

K platneni obleki
kupite platneno obutev

Moški 99' - Zenski 65'

Otroški 49'

Bata

Sport

Kolesarska dirka za prvenstvo Slovenije

Joško Ramšak (Zvonček) Ptuj, prvi, Zanoškar Srečko (Primorje) drugi, Šolar (Ilirija) kljub defektu tretji.

Včeraj se je na približno 146 km dolgi progi Ljubljana — Maribor vršila kolesarska dirka za prvenstvo Slovenije. Iz dirke je izšel kot zmagovalac Joško Ramšak, »Zvonček« Ptuj, drugi je bil Zanoškar »Primorje«, tretji Šolar »Ilirija«.

Start je bil ob 6. zjutraj v Ljubljani, startalo p je 16 dirkašev. Zastopani so bili klubi »Kol. Ilirija«, »ASK Primorje« (oba Ljubljana), »Perun«, Maribor, »Zvonček«, Ptuj, »Disk«, Domžale in »Kol. klub Celje«. Oficijski rezultati so sledeči: 1. Ramšak Joško »Zvonček« Ptuj v 4 : 35. 41; 2. Zanoškar Srečko »Primorje« v 4 : 37. 52; 3. Šolar Josip »Ilirija« v 4 : 40. 59. Sledila sta Naberger »Perun« in Pelc »Ilirija«. Vprašanje glede naslova prvaka Slovenije se ni končno veljavno rešeno, ker je Zanoškar vložil protest z ozirom na dejstvo, da se je dal Ramšak približno 12 km pred ciljem voditi od nekega kolesarja, ki ni tekmoval. Besedo ima sedaj kolesarski podsavez.

Dirka je potekla priljubeno tako: Ze v Trojansh se je odtrgala skupina favoritov, in sleer Šolar, Zanoškar, Hvala in Ramšak. Vozili so skupaj do Celja, kjer je imel Hvala defekt. Pretrgala se mu je veriga in je zato odstopil od nadaljnjega tekmovanja. Slična usoda je zadela glavnega favorita Šolarja. Šolar, Zanoškar in Ramšak so skupno vozili dalje, vodil pa je Šolar. Pri km 104 se je Šolarju odtrgala veriga. S tem je bila se jenugeva usoda zapечатena. S popravilom se je zamudil Šolar nad 20 minut in vendar mu je uspelo zasedi vsaj tretje mesto.

Domače in inozemske nogometne tekme

Ljubljana: Ilirija — Viktorija (Zagreb) 5 : 1 (2 : 1). Podrobno poročilo prihodnje jutri. — Juniorske tekme: Jadran — Ilirija rez 2 : 2, Penonisi — Mladike 2 : 1, Jadran — Triglav 5 : 2.

Zagreb: Tekme za Teslićev pokal: Sobotič: Hašk — Croatia 4 : 0, Derby — Concordia 5 : 2, Nedelja: Hašk — Derby 4 : 0, Concordia — Croatia 1 : 1, Sparta — Sestga (Sisak) 5 : 1.

Beograd: Jedinstvo — Grajski (Osijek) 3 : 1.

Dunaj: prvenstveno tekme: Simmering — Amateure 2 : 1, Slovan — Rapid 4 : 3 (2 : 0), BAC — Admira 2 : 1, Rudolphshgel — WAC 2 : 1, Wacker — Sportklub 5 : 1, Kriketer — Vienna 5 : 1. Favoriti so bili torej na vsej črti poraženi.

Praga: DFC — Pardubice 4 : 1, Slavija — Nusecki 4 : 3.

Budimpešta: MTK — Hakoah (Dunaj) 4 : 2, FTC — »33« 6 : 2.

Basel: Svica — Belgija 5 : 2 (1 : 0).

AVTOMOBILSKA DIRKA SARAJEVO—BEOGRAD

Beograd, 30. avgusta. Včeraj se je vršila na 350 km dolgi progi Sarajevo—Beograd avtomobilska dirka za pokal kraljice Marije. Zmagal je zopet Savatić (Beograd) na Alfa-Romeo v 6.50.35. Na uro je prevozil povprečno 51.2 km. Drugi je bil Tibamir Kalman na Steyerju v 7.03.58. Savatić si je s tem definitivno priboril kraljičin pokal.

Celje: Gradjanski (Zagreb) — Atletiki 5 : 0 (4 : 0). Gradjanski je nastopil s kombiniranim moštvom. Atletiki so v drugem polčasu igrali zelo dobro. Publike okoli 500, za Celje pač lep obisk.

Najlepši človek sveta

Rudolfo Valentino

o katerem vsied njegove nepričakovane smrti piše govori ves kul urni svet, je dosegel svoj največji uspeh v prekrasnem razkosno opremljenem in kolosalno rezenem velečimnu

Mladi Maharadža.

Danes ob 4, 1/2, 1, 8 in 9.

Vam se nudi prilika videti še enkrat ljubljeno vseh d. celega sveta, krasnega Rudolfa Valentina.

Preskroite si vstopnice v predprodajni

Eltni Kino Matca

najudobnejši ino v Ljubljani.

Telefon 124, Telefon 1

A. I. Kuprin:

Granatna zapestnica

Po petih popoldne so se začeli zbirati gostje. Knez Vasilij Ivočič je pripeljal s seboj sestro Ljudmilo Ivočno, vdovo po možu Dukasovu, okroglo, dobrodušno in izredno molčečo damo; svetskega, mlađega in bogatega pustolovca Vasjučka, ki ga je poznalo vse mesto pod tem priimkom, dalje znamenito pianistko Ženi Reiter, sošolko kneginje Vere, in svoja dva svaka Nikolaja Nikolajeviča. Za njimi se je pripeljal z avtomobilom Anin mož z obritimi, debelim in pretirano visokim profesorjem pišnikovim in s podguvernerjem domače gubernije von Zekkum. Zadnji se je pripeljal v elegantni kočiji general Anosov. Spremljala sta ga štabni polkovnik Ponomarev in huzarski poročnik Bahtinski.

General Anosov, debeluhasti, visoki stavec, je težko zlezal iz kočije. V levici je držal slušalo, v desnici pa palico z gumijevim koncem. Obe sestrí sta mu hiteli naproti in stopili li kočiji v trenutku, ko je hotel zlesti iz kočije. Napol za šalo, napol resno sta prišli pod pazduho in mu pomagali izstopiti

— Kakor arhijereja! — je dejal general smej.

— Deduška, mili, dragi! — je gostolela Vera v tonu dobrohotnega očitka. — Dan za dnem smo vas pričakovali, pa niti nosu ne pokažete.

— Deduška je postal pri nas na jugu brezvesten, — se je zasmejala Ana. — Saj bi se vendar spodobilo, da bi včasih mislili tudi na nas. Moj krstni boter ste, pa se niti ne zmenite zame.

General je odkril svojo veličastno sivo glavo in poljubil sestrama roke.

— Eh, deklici... čakajte no...

— Nikar me ne zmerjajte, — je dejal general in pri vsaki besedi težko vzdihnil, ker ga je težila naduha... Grom in strela in ti nesrečni padarčki... so vse poletje kopali moje revnizme... v neki umazani... robi... strašno smrdi ta reč... In niso me hoteli... nikamor pustiti... Vi ste prvi... pri katerih sem se oglašil... zelo me veseli, da vas vidim. Kako kaj poskakujete?... Ti, Veročka, si že... popolna ledu... zelo si podobna... pokolnih materi... Kdaj me povabiš za krstnega botra?

— Oj, bolim se, deduška, da nikoli...

— Nikar ne obupaj, vse te še čaka. Prosi Boga... A ti, Ančka, se nisi prav

nič spremenila... S šestdesetim letom boš še vedno taka srna, kakor si zdaj. Čakajte no... Dovolita, da vama predstavim gospoda častnika.

— Že davno ni je bila čast! — je dejal polkovnik Ponomarev in se priklonil.

— Jaz sem bil predstavljen kneginji v Petrograd, — je hitel zatrjevati huzar.

— Nu, tedaj pa predstavim tebi, Anica, poročnika Bahtinskega. Plesalec in razgrajč, drugače pa izvrsten konjenik. Ej, Bahtinski, dragec, vzemi ono reč tam iz kolesja... Pojdimo, dekleta. Kaj si pa nam pripravila dobrega, Verica? Lažer sem namreč tako, da bi kar celega voja pohrustal.

General Anosov je bil bojni tovariš in intimen prijatelj pokojnega kneza Mirza-Bulat-Tuganovskega. Po njegovi smrti je prenesel vse iskreno prijateljstvo in ljubezen na njegovi hčerki. Poznal ju je že od mladih nog, a mlajšo Ano je celo krstil. Takrat in tudi zdaj je bil poveljnik opuščene trdnjave v mestu K. In vsak dan je zahajal k Tuganovskimi. Radecki in Skoblov sta ga poznala osebno. Skoblov je dejal nekoč o njem: »Poznam nekega častnika, ki je neprimerno hrabrejši kot jaz, to je major Anosov.« V mestu ga je poznal

lo staro in mlado. Vsi so se mu dobrohotno smejali radi njegovih »vagnen«, navad in originalnih manir. Hodil je vedno brez orožja v staromodnem suknjiču, v čepici s širokim krajevci, s palico v desnici in s slušalom v levici. Vedno sta ga spremljala dva rejena, lena in hripava mopsa, ki sta molila konce jezikov iz gocev.

Kakor vsi gluhi, je tudi on strastno ljubil opero in včasih se je razlegel med duetom po vsem gledališču njegov osorni bas: »Bogme, ta je pa dobro zadel, vrag ga vzemi! Kakor da bi bil oreh razgrizel.« Po gledališču se je začel pritaženi smeh, toda general ni niti slutil, da se mu smejejo. V svoji naivnosti je mislil, da je samo sosedu zašepetal o novem vtisu.

Proti pričakovanju je bil večer tako tihi in topel, da so gorele sveče na terasi in v jedilnici nepremično. Med večerjo je zabaval vse knez Vasilij Ivočič, ki je znal tako originalno pripovedovati razne zgodbe, da so se mu vsi smejali. Danes je pripovedoval o ponesrečeni ženitvi Nikolaja Nikolajeviča z neko bogato in lepo damo. Bistvo povesti je bilo to, da njen mož ni hotel privoliti v ločitev. Toda v knezovem pripovedovanju se je resnica čudovito

prepletla z izmišljotino. Resnega, vedno nekoliko neokretne Nikolaja je priložili ponoči bežati po ulici v samih nogavicah, s copatami pod pazduho. Nekje na oglu je ustavil mladega begunca stražnik in šele po burnem prerekanju se je Nikolaj posrežilo dokazati, da je namestnik državnega pravdnika, ne pa nočni vlomilec.

Ker je bil že pri zakonskih zgodbah, ni prizanesel knez Vasilij niti Aninemu možu Gustavu Ivanoviču Friesse. Pripovedoval je, kako je prišel Gustav drugi dan po poroki na policijo in zahteval, naj izselijo njegovo mlado ženo iz roditeljskega doma, ker nima posebnega potnega lista. Resnično je bilo v tej anekdoti samo to, da je morala Ana prve dni po poroki streči bolni materi in zato se je ubogi Gustav dolgočasil.

Po večerji so prišle na vrsto karte. Vera, ki ni igrala, je hotela stopiti na teraso, da bi pogrnila mizo za čaj, naenkrat pa jo je poklicala iz sprejemnice sobarica.

— Kaj pa je, Daša? — je vprašala kneginja nejevoljno in stopila v svoj kabinet kraj spalnice. — Zakaj me tako čudno gledate? In kaj vrčite v rokah?

(Dalje prihodnjaj.)

To in ono

Smrt češkega novinarja

Českoslovaško obec novinarsko je zadel v petek težak udarec. Umrl je njen odlični član, zaslužni češki novinar Rajmund Cejnek, star 66 let. S pokojnim je odšel iz českoslovaškega javnega življenja mož, ki je posvetil vse svoje moči češkim narodnim interesom. Deloval je zlasti na Moravskem, kjer je začel svojo novinarsko kariero in si stekel mnogo zaslug na kulturnem polju. Njegovo plodno delovanje sega daleč nazaj v dobo, ko je českoslovaški narod še trpel pod avstr. režimom. Ze takrat se je pokojni neustrašeno boril za politično in kulturno osvoboditev svojega naroda.

Ko je prenesel svoje delovanje v Prago, je postal urednik taktar se v nemščini izhajajočega dnevnika »Politik«, pozneje pa »Unions«, pri katerem je uveljavljal svoje bogate izkušnje. Po prevratu so ga povabili v tiskovni oddelček ministrskega predstveda, kjer je deloval do smrti. Pokojni je bil tip pravega novinarja, ki se zaveda odgovornosti in vzvišenosti svojega poklica. Zelo agilno je sodeloval pri ustanovitvi Zveze slovenskih novinarjev. Glavno skrb je pa posvečal delu za društvo čeških novinarjev. Bil je dolga leta odborik, zadnje čase pa podpredsednik. Deloval je tudi pri raznih humanitarnih društvih.

Produkcija zdravnika-fakirja

Fakir dr. Fahra Bey je imel te dni v Londonu posebno predstavo za svoje poklicne kolege-zdravnike, da dokaže, kako lahko vpliva duša na telesne funkcije. Dr. Bey je hotel pripraviti gledalce v prvi vrsti o tem, da nadnaravnih sil sploh ni. Vsi njegovi triki so tako naravni, da se jih lahko vsakdo nauči. Toda vsak kandidat fakirske umetnosti se mora podvreči strogim predpisom in vztrajati pri svojem sklepu. Fakir dr. Bey napravi takoj na prvi pogled vtis resnega moža, ker je po poklicu zdravnik. Promoviral je namreč na medicinski fakulteti v Carigradu.

Pri predstavi je bil na podiju odbor, obstoječ iz 40 zdravnikov in 6 lajkov. Dr. Bey je nastopil v orijentalški noši. Med produkcijo je bilo zelo miren. Njegova hladnokrvnost je bila v popolnem nasprotju z nervoznostjo gledalcev. Takoj spočetka je opozoril auditorij, da se lahko poljubno onesvesti s tem, da si na obeh straneh vratu zamaši žile in živce. Po tem stanju fakir krepko zaspi in ne čuti nobenih bolečin. Lahko ga zbadajo in režejo po telesu, pa ne bo čutil. Čez 15 minut je omahnil fakir v naročje svojih pomočnikov. Njegovo telo je bilo popolnoma otrpelo tako, da so ga lahko položili na štiri ostre kose. Na telo so položili 60 funtov težak kamen, po katerem je njegov pomočnik udarjal.

s težkim kladivom. Fakirjevo telo se je pri vsakem udarcu sicer upognilo kakor lok, toda takoj nato se je zopet vrnilo v vodoravno lego. Ko so ga potem dvignili, se je zopet zavedel.

Kmalu po prebujenju je dr. Bey izjavil, da njegovo telo v takem stanju sploh ne čuti bolečin. In res si je fakir prebode z ostrim nožem lica, komolce in kožo na prsih. Položili so ga tudi na desko, ki je bila polna ostrih žebeljev, toda kri se ni pokazala. Zdravniki, ki so opazovali produkcijo, so izjavili, da bi človek v normalnem stanju ne mogel prenesti teh muk. Fakir lahko obvlada v nekaterih delih telesa žile in krvni pritisk tako, da po zbadanju ali rezanju ne krvavi. Zdravnike je motilo samo to, da je dr. Bey kot zdravnik zažgal pred produkcijo v dvorani kadijo in delil po produkciji vsem prisotnim talismane, ki povzročajo baje proroške sanje.

Velika letalska nesreča

Nad aerodromom v Olomucu sta se razbila v soboto zjutraj v višini 1000 metrov dva aeroplana tipa S 20. Oba pilota, 24 letni Václav Palek in 20 letni Franc Touš, sta obležala pod razvalinami mrtva. Motorji so se zarili 1 m v zemljo. Aeroplana, ki sta trčila visoko v zraku skupaj, sta se pri padcu popolnoma razbila. Zanimivo je, da pilota niti v smrtni nevarnosti nista pozabila na svojo dolžnost. Ustavila sta motorje in dotok bencina tako, da ni prišlo do eksplozije. Padec je bil tem strasnejši, ker je imel vsak aeroplan 1000 kilogramov težak motor Hispano Suiza s 3000 HP.

Nesreča se je pripetila v navzočnosti mnogih gledalcev. Več vojaških aeroplanov je startalo pod odstvom kapitana Merhauta ob 8. zjutraj in vežbalo nad aerodromom tako zvano evolucijo. Aeroplani so delali razne nevarne eksperimente, letali so navpično nazgor in padali zopet navpično nazaj. O kakih krivdi pri nesreči v tem primeru ni mogoče govoriti. Pilota sta postala žrtvi svoje dolžnosti. Oba sta bila spretna letalca. Pogreb se vrši danes popoldne v Olomucu.

Umor v profesorjevem stanovanju

V četrtek zvečer so stanovalci neke hiše v Pragi opozorili službojočega stražnika, da so slišali, kako je v stanovanju prof. Svambere nekaj padlo, na kar se je čulo stokanje. Stražnik je odšel takoj v stanovanje in ko mu nihče ni odprl, je poklical ključavničarja. Odprl so vrata in našli na tleh moža, ki se je zvijal in otepal z rokami tako, da so ga morali zvezati. Poklicali so zdravnika, ki je ugotovil, da je neznanec zblaznel. Ko so pa natančno pre-

gledali stanovanje, so našli v kuhinji drugega neznanca z okrvavljeno glavo. Zdravnik je takoj ugotovil, da je mož mrtev.

V njegovem žepu so našli delavsko knjižico na ime Antona Nižnanskega, 26 letnega krojaškega pomočnika iz Kral. Vinohrad. Na glavi je imel globoko rano. Na tleh sta ležala dve uteži. Truplo je pregledal policijski zdravnik, na kar je bila poklicana sodna komisija. V na videz blaznem možu so spoznali 38 letnega kuharja Spalenka, uslužbenega pri prof. Svamberl. Odpejali so ga v umobolnico. Policija domneva, da gre za roparski umor in da Spalenek blaznost samo fingira.

Naivni plemiči in prebrisane Američanke

Znano je, da se skrahirani evropski plemiči radi zatekajo v Ameriko, kjer je mnogo bogatih nevest. Manj znano je, da se končajo avanture teh pustolovcev večinoma tragično. Med vsemi je menda italijanski grof Boni de Castellane edini, ki je imel z ameriški nevestami srečo. Boni se je poročil z bogato vdovo Ano Goldovo in prilepil milijonsko premoženje. Cela vrsta drugih vikontov, markizov, grofov in celo princsev se je vrnila iz Amerike praznih rok.

Veliko senzacijo je vzbudila v newyorški javnosti zgodba v sportnih krogih znanega amaterja tenisa grofa Salma, ki se je hotel poročiti s hčerko milijardierja Rogersa. Salm je pregovoril miss Millicent Rogersovo, da pobežne z doma. Iz tega bi se dalo sklepati, da ga je zelo ljubila. V resnici pa ni bilo tako. Njena rodbina se je sicer sprijaznila s tem, da je postala Millicent grofica, toda denarja ji ni hotela dati. Ko je mlada grofica spoznala, da z doto ne bo nič, se je vrnila k roditeljem in grof je ostal na cedilu. Tasi mu je rekel, naj se loti kakega dela in kadar bo zaslužil na leto 100 tisoč dolarjev, se Millicent morda vrne k njemu. Salm je razumel, kaj to pomeni. Zato se je dal ločiti. Od svoje špekulacije ni profitiral niti beliča, dočim je ostal ločeni ženi naslov grofice.

Slično smolo je imel tudi princ Rohan, ki se je poročil z angleško milijonarko miss Wrench. Njena mati ni ugovarjala, da postane hčerka princeza, toda o doti ni hotela ničesar slišati. Niti obljudbenega avtomobila ni hotela kupiti poročenca, niti letne apanaže v znesku 50.000 dolarjev ubogi princ ni dobil. Mesto 1500 angleških funtov je dobil za ženitovansko potovanje samo 250. Svatba je bila kljub skoposti nevestine matere sijajna. Nevesta je dobila za svojo opremo 15.000 dolarjev. Na svatbo je bil povabljen takratni avstrijski poslanik baron Frankenstein in nad 250 angleških plemičev. Toda po poroki se je situacija mahoma spremenila in princ je ostal brez denarja. Ko

se je prepričal, da z bogato doto ne bo nič, se je dal ločiti. Njegovi upniki so ostali na cedilu.

Miss Consules Var bild, ki je vzela zadolženega vojvodo Marlborough, je dala kot protiuslugo vsaj popraviti njegovo palačo, predno je moža zapustila in odpotovala v Ameriko. Vojvoda Manchesterstrski, ki se je poročil z miss Zimmermannovo Cincinatti, se je takoj po poroki zameril tasi tako, da mu ni hotel dati denarja. Sledila je ločitev zakona in zopet je ostal obubožani plemič na cedilu.

Se devet dni nas loči od

8

septembra 1926.

Gospodarstvo

Naš izvoz v juliju

V količini povečal, v vrednosti zmanjšal.

Glasom statističnih podatkov, ki jih je objavilo trgovsko ministrstvo, je znašal naš izvoz v mesecu juliju skupno 847.410 ton raznega izvoznega blaga v skupni vrednosti 451.957.654 Din ali 41.221.967 Din v zlatu.

Po vrednosti zavzema prvo mesto izvoz gradbenega lesa, ki obsega 15 odstotkov celokupnega izvoza. Potem sledi koruza, jajca, žive svinje, pšenica in živa goveda. Zlato, ki predstavlja skupno vrednost 243,8 milijonov Din ali 54 odstotkov celokupnega izvoza. Napram izvozu v juliju lanskega leta se je povečal letošnji izvoz za 55.916 ton, nasproti pa je vrednost letošnjega izvoza napram lanskemu nazadovala za 115 milijonov Din. Količina izvoženih predmetov se je za 19 odstotkov povečala, vrednost isti pa napram lanskemu letu za 19 odstotkov zmanjšala. Ker je dinar v inozemstvu že od lanskega leta naprej stabilen, se to nazadovanje vrednosti našega izvoza ne da opariti s porastom dinarja, marveč je posledica padanja cen, zlasti poljskim predelkom, ki so na svetovnem tržišču dosegle že cene izpod svetovne paritete.

Celokupni izvoz v prvih sedmih mesecih letošnjega leta je znašal 2,9 milijonov ton v vrednosti 4,4 milijarde Din ali 400,6 milijonov Din v zlatu. V primeri z lanskim letom je izvoz letos narasel za 527.204 tone, njegova vrednost se je pa zmanjšala za 683 milijonov Din. Izvoz se je torej povečal za 21 odstotkov, vrednost pa zmanjšala za 7 odstotkov.

—g Elaborat o gospodarski krizi. Na podlagi podatkov, ki so jih zbrale gospo-

garske zbornice in korporacije, pripravlja trgovsko ministrstvo velik elaborat za ministrski svet. V tem elaboratu bo točno navedeno, kaj bi morala država storiti, da najprej ublaži, potem popolnoma odstrani gospodarsko krizo.

—g Pokrajinska razstava »Ljubljana v jeseni«, ki jo priredi uprava ljubljanskega velesema od 4. do 13. septembra 1926 bo zelo pestra in zanimiva. Obsegala bo specialne razstave kmetijstva, vrtnarstva, umetnosti, higijene, avtomobilov, radio aparatov in potrebnih ter industrijskih proizvodov. Dne 5. septembra se priredi občesna razstava plemenskih konj, 8. in 9. septembra pa mednarodna razstava psov, kjer bo razstavljenih preko 700 najlepših živali. Kmetijska razstava bo med drugim obsegala tudi mlekarstvo in siraštvo, pri čemer sodeluje 26 mlekarov, oziroma siražen iz Slovenije. Obratovala bo ves čas razstave tudi moderna mlekarina v polnem obsegu. Daje bodo tu razstavljeni buteljka vina, preko 40 različnih vrst iz vseh slovenskih vinogradnih gor in bodo vina občinstvu po kazaricah kot poskušnja na razpolago. Kmetijski stroji in orodje bo zanimalo gotovo vsakega našega gospodarja. Na razstavi bo prišlo do veljave tudi naše umetno vrtnarstvo. Vrtarska razstava bo prvič prirejena v tako velikem obsegu. Nad vse zanimiva bo umetniška razstava, kjer bodo postavljena na ogled največja dela skoro vseh slovenskih upodabljalnih umetnikov. Mnogo poučnega bo nudila higijenska razstava, ki bo za to priliko popolnoma preurejena in povečana. Avtomobilska razstava ima namen interesentom nazorno predložiti najmodernejše tipe avtomobilov. Z ozirom na vse večji pomen, ki ga zavzema radio v gospodarstvu in kulturnem življenju današnjega časa, se priredi tudi radio razstava, da se tako ugledni temu izumu pot v najširše kroge naroda. Radio aparat je dobrodošel prijatelj tako posamezniku, kakor družbam v dolgih zimskih večerih. Na pokrajinski razstavi pa bo tudi zastopana naša industrija, trgovina in obrt z vsemi predmeti, ki pridejo v poštev za jesensko in zimsko sezono. V splošnem bo ta razstava nudila vsakemu posamezniku toliko zanimivega, poučnega in koristnega, da bi ne smelo biti nikogar, ki je ne bi posetil. Legitimacija, s katero je zvezan poljuben vstop v vse razstave in polovica vožnja na železnici, stane Din 30 in se nahaja že v predprodaji pri vseh večjih denarnih zavodih, trgovskih in tujsko-prometnih ustanovah, pri župnih uradih in županih ter pri podružnicah Kmetijske družbe za Slovenijo. Enkratni ogled razstave stane Din 10.— in se bodo vstopnice dobile pri vseh razstavah.

—g Konferenca o lesni industriji. Ministr. kraja in dr. Nikić sta se sporazumela, da se skliče sredi septembra velika konferenca gospodarskih krogov in zastopnikov obh gospodarskih, na kateri se bo razpravljalo o krizi lesne industrije in trgovine. Na to konferenco bodo povabljeni gospodarski krogi in strokovnjaki iz vse države.

—g Padanje našega izvoza. V septembru t. l. se bo vršil kongres gospodarskih korporacij iz vse države v Beogradu. Ob tej priliki bo na dnevnem redu tudi vprašanje nazadovanja našega izvoza. Statistika pokazuje za mnoge predmete nazadovanje izvoza, zlasti za živilo. Za minulo leto se je računalo, da bomo izvozili za okrog 600.000 Din živila, a v resnici se je izvozilo samo za 420.000 Din, dočim se za to leto takšna ta izvoz na vsoto 530.000 Din.

Barvne trakove, ogljeni, poveščeni, kopirni papir, hektografični zavrtki in druge potrebščine pri LUD. BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6 Telefon: 980

Stare kovine

vseh vrst plača najbolje Strzalkovsky, Zagreb, Meduličeva ul. 20

Zdravnik dr. Zalar zopet redno ordinira od 10. do 11. dopoldne in od 2. do 3. popoldne. Ljubljana, Sv. Petra cesta 26.

Za entlanje

sprijemamo takoj spretno šiviljo belega perila v stalno službo. — Matek & Mikeš, Ljubljana, Dalmatinova 13. 2496

Stanovanje

in hrano oddam takoj dvema gospodoma. Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 2495

Strojepisje

Učna ura Din 3.75. — Christofor zavod, Domo-branska cesta 7. — Vpisovanje 1. septembra.

Opremljeno sobo s posebnim vzhodom išče solidna gospodinja. Ponudbe pod »Cistost/2494« na upravo »Slov. Nar.«.

Pozor čevljarji!

Goenje dele vseh vrst čevljev dobite — dobro in solidno izvršene — po najnižjih cenah pri: I. Marchiotti, trgovina z usnjem, Ljubljana, Sv. Petra cesta 30. 128/T

RADIO

aparate in sestavne dele ima v zalogi FRANC BAR, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5

Klavirski pouk želi gospa. — Ponudbe z zahtevnim honorarja pod »Učenje/2454« na upravo »Slov. Naroda«.

Mesarija

z gostilno se odda v najem prihodnjega pomlad. — Več pove lastnik Ant. dolšek Anton, Boštanj.

Blagajničarka izurjena v mešni trgovini želi premeniti dose-danje mesto. — Dopisi pod »Blagajničarka/2493« na upravo »Slov. Nar.«.

Enodružinsko hišico

novi ali staro kupim takoj v mestu ali na periferiji mesta. — Ponudbe pod »Enodružinska hiša/2477« na upravo »Slov. Naroda«.

STAMPILJE T. RABIC Ljubljana KLODOVSKA UL. 11

Enodružinska hiša velik vrt, travnik na prometnem kraju blizu železniške postaje — radi družinskih razmer takoj naprodaj. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Stajersko/2493«.

Tri dijake

sprijemam v popolno oskrbo. Strogo nadzorstvo. — Ponudbe pod »Dijak/2474« na upravo »Slov. Naroda«.

Prazno sobo

po možnosti s souporabo kuhinje — išče zakonski par brez otrok. — Ponudbe pod »Prazna soba/2456« na upravo »Slov. Naroda«.

Najboljši mladinski list je

Zvonček

Izhaja vsak mesec v žoischem letu. — Prva številka izide meseca septembra. — Celoletno stane Din 30, četrtletno Din 7.50. Naročnino je treba plačati vnaprej in sicer na upravo »ZVONČKA«, Ljubljana, Františkanska ul. 6 i.

Kontoristinjo

večjo stenografinjo in strojepisico, z znanjem hrvatskega, slovenskega, nemškega in pomožnosti italijanskega jezika, išče za čimprejnejši nastop velika eksportna trgovina v Jugoslaviji. Cenj. ponudbe naj se naslove s prepisi izpričeval na upravo lista pod »TRAJNO MESTO 2470«.

Otvoritev mesnice.

Uljudno naznanjam cenj. občinstvu, da odpre dne 1. septembra t. l. v Wolfovi ulici št. 14 popolnoma preurejeno in strogo higijensko urajeno

mesnico

Postrezal bom cenj. gospodinjam s prvovrstnim blagom najkulantnejše in solidno.

Se priporočam

Josip Marčan, mesar

2 učenca sprejme

manufakturna veletrgovina v Ljubljani in sicer enega v trgovino in enega v pisarno. Reflektanti ne peko 1-1 let stari, po možnosti z delno srednješolsko izobrazbo, naj pošljejo ponudbe na upravo »Jutra« pod znako: »PRIDNOST« 2488.

Naznanilo presejitve.

Leopold Knez, trgovec z množnim blagom in deželnimi pridelki v Radovljici,

je preselil svojo trgovino

iz Otin Homanove hiše št. 46 v lastno hišo št. 45, po domače doli Primožu v Radovljici. — Cenjenim odjemcem se zahvaljujem za dosedanje zaupanje ter se najtopleje priporočam za nadaljno cenjeno naklonjenost. Z odličnim spoštovanjem

2352

Leopold Knez.

Ljubljanski velesema - Pomurjska razstava do 13. septembra 1926.

„Ljubljana v jeseni“

pod pokroviteljstvom Nj. Vel. Kralja.

Kmetijska razstava, Vrtarska razstava, Umetniška razstava, Higijenska razstava, Radio-razstava, Avtomobilska razstava, Industrijski proizvodi

5. septembra: Razstava plemenskih konj

8. in 9. Mednarodna razstava psov.

Legitimacija, ki velja Din 30 — uravčuje do polov čne vožnje na osebnih in brzovlakih. Dobi se v denarnih zavodih kmetijskih in tujsko-prometnih organ zlasti t.d. Največja razstava v državi. Ogledite si jo!